

**SYTUACJA GOSPODARCZA W REGIONIE
(STYCZEŃ – MARZEC)**

REGION: WZROST GOSPODARCZY W 2016 ROKU NA POZIOMIE 0,2%

Ameryka Łacińska i Karaiby: stopy realnego wzrostu PKB (2011-2016)						
Kraj/Region	2011	2012	2013	2014	2015¹	2016²
Ameryka Łacińska i Karaiby	4,5	2,9	2,7	1,1	-0,4	0,2
Ameryka Południowa						
Argentyna	8,6	0,9	2,9	-1,7	2,0	0,8
Boliwia	5,2	5,2	6,8	5,2	4,5	4,5
Brazylia	2,7	1,0	2,5	0,3	-3,5	-2,0
Chile	5,8	5,5	4,2	2,0	2,0	2,1
Kolumbia	6,6	4,0	4,7	4,8	3,1	3,0
Ekwador	7,8	5,1	4,5	4,0	0,4	0,3
Paragwaj	4,3	-1,2	13,6	4,0	2,9	3,0
Peru	6,5	6,0	5,8	3,6	2,8	3,4
Urugwaj	7,3	3,7	4,4	2,8	1,5	1,5
Wenezuela	4,2	5,6	1,3	-3,0	-7,1	-7,0
Meksyk i Ameryka Środkowa						
Kostaryka	4,5	5,1	3,5	3,6	2,7	3,3
Salwador	2,2	1,9	1,7	1,7	2,4	2,4
Gwatemala	4,2	3,0	3,7	3,4	3,9	4,0
Honduras	3,8	3,9	2,6	3,0	3,4	3,3
Meksyk	4,0	4,0	1,1	2,4	2,5	2,6
Nikaragua	5,7	5,0	4,6	4,0	4,0	4,3
Panama	10,9	10,8	8,4	6,6	5,9	6,2
Karaiby						
Barbados	0,8	0,0	-0,3	-0,6	0,5	1,0
Kuba	3,0	3,0	2,3	1,3	4,0	4,2
Gujana	5,4	4,8	5,2	3,3	2,0	3,4
Haiti	5,5	2,9	4,3	3,8	2,0	2,5
Jamajka	1,4	-0,5	0,2	1,1	1,0	1,5
Dominikana	2,9	2,7	4,6	5,3	6,6	5,2
Trynidad i Tobago	2,6	1,2	1,6	2,3	0,2	0,6

Źródło: CEPAL, *Balance Preliminar de las Economías de América Latina y el Caribe 2015*.

¹ Prognoza.

² Prognoza.

GOSPODARKA

Według nowych prognoz Komisji Gospodarczej Narodów Zjednoczonych ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CEPAL), zawartych w raporcie *Balance Preliminar de las Economías de América Latina y el Caribe 2015*, wskaźnik wzrostu gospodarczego w regionie w 2016 roku ulegnie poprawie i będzie wynosił średnio 0,2%. Z kolei w 2015 roku gospodarki latynoamerykańskie skurczyły się średnio o -0,4%. Tak niski wskaźnik wzrostu PKB spowodowany jest m.in. spadkiem cen surowców i inwestycji przy złożonej sytuacji zewnętrznej.

CEPAL w swojej publikacji zaleca stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez zwiększenie inwestycji i produktywności w krajach regionu. Alicia Bárcena, sekretarz wykonawcza CEPAL na konferencji prasowej, podczas której został przedstawiony powyższy dokument, stwierdziła:

Konieczne jest, aby przywrócić wzrost i zwiększyć inwestycje w kontekście powolnego globalnego ożywienia (...).

W obecnej sytuacji niezmiernie ważna staje się aktywna polityka fiskalna, promowanie inteligentnych rozwiązań: zarówno na poziomie wydatków publicznych, w tym w zakresie inwestycji publicznych oraz wydatków socjalnych; przegląd struktury dopłat paliwowych i zachęt podatkowych; dążenie do wzmocnienia instrumentów promocji inwestycji i finansowania wydatków socjalnych; zmniejszenie ilości podmiotów uchylających się od opodatkowania.

Według raportu CEPAL region może niekorzystnie odczuć pewne załamania ekonomiczne ze względu na niepewność w Chinach, jednym z głównych jego partnerów handlowych, a także na to, że ceny surowców eksportowych Ameryki Łacińskiej pozostają niskie, co sprawia, że może nastąpić dalsze pogorszenie ich *terms of trade*, zwłaszcza w krajach, które eksportują ropę oraz inne surowce.

W sprawach finansowych, CEPAL zapowiedział, że w 2016 roku będzie utrzymywać się zmienność i niepewność obserwowana już w 2015 roku w niektórych gospodarkach wschodzących, nadal mających trudności z uzyskaniem funduszy na rynkach międzynarodowych. Dodać do tego należy fakt umocnienia dolara i rosnących stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, warunki zewnętrzne mają bardzo wyraźny wpływ na regiony, które wykazują znaczną heterogeniczność. Podczas gdy Ameryka Środkowa wzrośnie o około 4,3% w 2016 roku, w Ameryce Południowej prognozuje się spadek o -0,8% w Produkcie Krajowym Brutto (PKB), co wynika przede wszystkim z oczekiwanego spadku w Brazylii (-2,0%) i Wenezueli (-7,0%). Tymczasem gospodarki Karaibów anglojęzycznych średnio wzrosną o 1,6%.

Według prognoz CEPAL, w 2016 roku Panama osiągnie najwyższy wzrost gospodarczy w regionie (6,2%), następnie Dominikana (5,2%), Saint Kitts i Nevis (4,7%), Boliwia (4,5%), Nikaragua (4,3%), Kuba (4,2%) oraz Gwatemala (4,0%).

Ponadto CEPAL w raporcie podkreśla, że istotne jest, aby przejść w kierunku reguł fiskalnych, w których priorytetem są wydatki kapitałowe (nakłady inwestycyjne). Autorzy raportu utrzymują, że projektowanie efektywnych anty-cyklicznych programów ochrony inwestycji jest niezwykle ważne w obliczu niestabilności makroekonomicznej w regionie, obok ożywienia zagregowanego popytu i utrzymania dotychczasowego poziomu wydatków socjalnych. CEPAL jest zdania, że stymulacja wzrostu gospodarczego zakłada szersze wyzwania dla regionu, które wymagają ożywienia popytu krajowego sprzyjającego dynamice inwestycji. Dodatkowo proponuje się również potrzebę rozszerzenia architektury makroekonomicznej zawierającej mechanizmy chroniące finansowanie inwestycji, w tym w szczególności inwestycji w infrastrukturę.

BOLIWIA: PREZYDENT EVO MORALES APELUJE O WSPÓLNĄ WALKĘ Z KRYZYSEM

Podczas IV Szczytu CELAC (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños, Wspólnota Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów), mającego miejsce 26 i 27 stycznia br., prezydent Boliwii, Evo Morales, zaapelował w swoim przemówieniu o wzmocnienie pokoju w regionie oraz o wspólną walkę z kryzysem gospodarczym, jaki dotknął kontynent po pogorszeniu się cen eksportowanych surowców, podkreślając przy tym niezmierną wagę sprawiedliwości społecznej.

Morales stwierdził, że „jeśli nie połączymy pokoju ze sprawiedliwością społeczną, na próżno będziemy ogłaszać pokój w Ameryce Łacińskiej; jeśli nie ma równości, godności ani suwerenności państw, na próżno nawołujemy o pokój społeczny”. Zaznaczył, że istotnym elementem pokoju jest sprawiedliwość społeczna, do której konieczna jest zmiana dotychczasowej polityki społeczno-gospodarczej. Przywołał on przykład Boliwii, w której konstytucji takie usługi podstawowe, jak dostęp do wody czy energii elektrycznej, uznane są za prawa człowieka. Według Evo Moralesa usługi związane z komunikacją oraz dostawami prądu i wody należą do praw podstawowych obywateli:

Po dziesięciu latach nadal obniżamy ceny tych usług. Należą do praw podstawowych, a gdybyśmy zostawili je w rękach prywatnych, ceny wzrastałyby (...). Jeśli chcemy sprawiedliwości społecznej i pokoju, nie możemy pozwolić na to, aby rządziły banki

GOSPODARKA

czy międzynarodowe korporacje. Tutaj, rządy i głowy państw są demokratycznie wybrane, niezależnie od tego, czy są oni prawicowi czy lewicowi i musimy walczyć z finansowaniem kampanii przez międzynarodowe firmy, ponieważ to jedna z naszych słabości – argumentował Morales.

ARGENTYNA: POROZUMIENIE Z GRUPĄ PÓŁNOCNOAMERYKAŃSKICH WIERZYCIELI

Argentyna 29 lutego br. osiągnęła wstępne porozumienie z grupą północnoamerykańskich wierzycieli. Grupa funduszy hedgingowych, w skład której wchodzi m.in. NML Capital północnoamerykańskiego miliardera Paula Singera, porozumiała się w ramach arbitrażu. Jeśli zostanie on zaakceptowany przez Kongres, strona argentyńska zapłaci ponad 4,6 mld USD (wierzyciele zgodzili się odpisać około 25% długu) dla uregulowania sporu z kredytodawcami, który ciągnie się od 2001 roku. Wejście tego układu w życie ułatwić może Argentynie dostęp do międzynarodowych rynków finansowych. Zdaniem *Financial Times* układ z wierzycielami możliwe, że przyczyni się do poprawy ratingu tego kraju i doprowadzi do powrotu inwestorów do Argentyny, a co najważniejsze położy kres sytuacji, w której to nie mogła ona pozyskiwać pieniędzy z rynków finansowych.

Porozumienie to było jedną z obietnic w kampanii wyborczej nowego, centroprawicowego prezydenta Mauricio Macriego, który wygrał w wyborach z 10 grudnia ubiegłego roku. Macri ponadto obiecywał w czasie kampanii realizację reform wolnorynkowych mających na celu uwolnienie argentyńskiej gospodarki od nadmiernych regulacji.

Owo wstępne porozumienie może przyczynić się do zakończenia sporu z wierzycielami dotyczącego obligacji sprzedanych przez Argentynę w ramach akcji ratunkowej po załamaniu się jej finansów publicznych w 2001 roku. W latach 2005 i 2010 przeprowadzono kolejne konwersje tego długu, jednakże pewna grupa wierzycieli odmówiła udziału w restrukturyzacji. Z tego też powodu owe fundusze hedgingowe nazwane zostały przez ówczesną prezydent, Cristinę Kirchner, „sępami”, z którymi Argentyna prowadziła prawną batalię.

KOLUMBIA: KONSEKWENCJE SPOWOLNIENIA GOSPODARCZEGO

Tegoroczny budżet Kolumbii zostanie zmniejszony o 3% z powodu niskich cen ropy naftowej i spowolnienia gospodarczego. Owe cięcia budżetowe są potrzebne w celu obniżenia deficytu budżetowego kraju do poziomu 3,6% PKB. Jak

poinformował prezydent Juan Manuel Santos, dla uniknięcia nadmiernych wydatków i ograniczenia zadłużenia zagranicznego, podjęto decyzję o ograniczeniu budżetu z 64,6 do 62,8 mld USD. Według prezydenta, urzędnicy ministerstw będą zmuszeni ograniczyć wydatki każdego z nich, średnio o ok. 5%.

Nie jest to jednak jedyne zmartwienie kolumbijskiego rządu. Agencja ratingowa Standard & Poor's w 2016 roku obniżyła perspektywę ratingu kredytowego dla tego kraju ze stabilnej na negatywną (BBB). Przedstawiciele agencji podkreślają fakt pogarszających się perspektyw wzrostu gospodarczego i konieczność uproszczenia przepisów podatkowych w kraju. Choć w miejscu tym należy wspomnieć, że Kolumbia odnotowała na tym polu pewien postęp. Mianowicie, przychody z tytułu podatku dochodowego wzrosły o 7,1%, a z międzynarodowych podatków handlowych aż o 14%. Jest to efekt wdrożenia pakietu reform podatkowych w 2015 roku, w tym nowego podatku majątkowego oraz nowych instrumentów służących zwalczaniu uchylania się od opodatkowania. Wszystko to sprawiło, że wpływy podatkowe w Kolumbii wyniosły w 2015 roku 38 mld USD, co stanowiło wzrost o 8,2% w porównaniu z rokiem 2014.

Kolumbia silnie odczuła spadek cen ropy naftowej na światowych rynkach, ze sprzedaży której czerpie ok. 20% wpływów do budżetu. Trwające spowolnienie gospodarcze przełożyło się również na spadek inwestycji w kraju. Część dużych przedsiębiorstw, m.in. Apex Tool Group, PayPal, Lloyds TSB Bank czy Banistmo, w wyniku zmian swoich strategii rynkowych zrezygnowała z dalszego inwestowania na kolumbijskim rynku.

Dział opracował: *Tomasz RUDOWSKI*
Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW
Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Amsterdamskiego